

Augustus nieuwsbrief

Beste leensters, leners en andere belangstellenden,

Hitte, droogte, regenbuien, wachttijden, de hele zomer geeft uitgelezen kansen voor het lezen van of luisteren naar boeken....

Afgelopen weken zijn we in de bibliotheek bezig geweest met het uitzoeken van de vele boeken die we als gift hebben gekregen; vaak zijn het boeken die mensen waardevol vonden en er een goede bestemming voor zochten, maar waar geen plek meer voor was in hun eigen boekenkast. Er zit van alles tussen: moderne romans, non-fictie uit de jaren '80 en '90, oude klassiekers en romans van 'vergeten' schrijfsters, die we niet eerder waren tegen gekomen. Een van hen is **Jo van Ammers-Küller** (1884-1966). Deze Nederlandse schrijfster schreef een groot aantal populaire romans en toneelstukken. Haar bekendste boek is *De opstandigen* uit 1925, waarin ze daadkrachtige vrouwelijke personages opvoert die zich niet gedragen naar de norm. Zelf zegt ze in het boek de geschiedenis van de vrouwenemancipatie te verbeelden. Na de Tweede Wereldoorlog werd ze door de 'Eereraad voor de Letterkunde' veroordeeld tot uitsluiting voor acht jaar. Tot 1953 zou ze niet mogen publiceren of in de openbaarheid mogen treden als schrijver. Ze zou zich pro-Duits opgesteld hebben en tijdens de oorlog aangesloten hebben bij de Nederlandsche Kultuurkamer, in het leven geroepen door de bezetter om alles wat werd uitgebracht te controleren en waar nodig te censureren.

Op de website van het literatuurmuseum zijn allerlei verhalen en artikelen over Nederlandse schrijvers te vinden. Schrijfster Alma Mathijssen las de vurige brieven die *Jo Ammers-Küller* schreef om zich vrij te pleiten van schuld, toen zij na de oorlog door het slijk werd gehaald. Alma schreef er een artikel in 2 delen over.

Zie:

<https://literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/literatuurlab/artikelen/jo-van-ammers-kuller-deel-1-een-eenzijdig-verhaal>
en

<https://literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/literatuurlab/artikelen/jo-van-ammers-kuller-deel-2-een-verbeten-schrijfster-in-hoger-beroep>

Voor wie belangstelling heeft: *De opstandigen* en *Vrouwenkruistocht* hebben we in de bibliotheek staan

Ook op de literatuurmuseum-website een artikel over 'transgender' *Renate Stoute*, naar aanleiding van de biografie die dit voorjaar is verschenen, ***Oefeningen in dapperheid***. Schrijven was heel belangrijk voor hem/haar. Veel van zijn/haar romans, verhalen en gedichten hebben een autobiografische werkelijkheid als ondergrond.

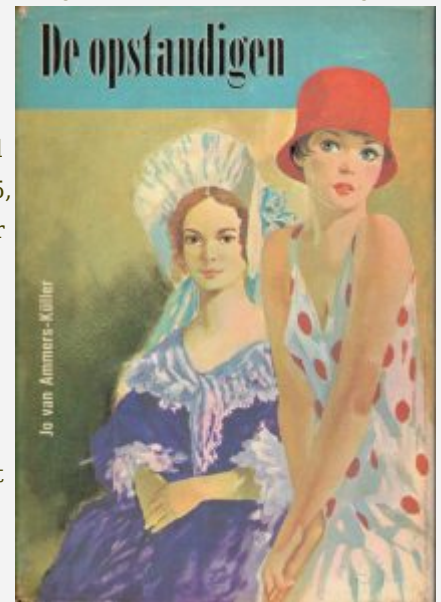
Zie: <https://literatuurmuseum.nl/artikelen/hoe-belangrijk-het-schrijven-was-blijkt-uit-het-hele-oeuvre-van-renate-stoute>
en wat uitgebreider: <https://biografieportaal.nl/recensie/oefeningen-in-dapperheid-het-leven-van-rene-renate-stoute/>

*In september zullen de leesgroep en de poëziegroep weer aan een nieuw seizoen gaan beginnen.

De plannen voor de leesgroep vind je hier: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/18/leesgroep-2022-2023/>

*Bij de VPRO-klassieker Zomergasten zijn komende weken o.a. te gast

- Op 31 juli econome en sociologe **Sandra Phlippen**. Ze is hoofdeconoom bij ABN Amro en geldt als een van de invloedrijkste Nederlandse economen van dit moment. Ze heeft een gastaanstelling aan de Erasmus School of Economics en promoveerde in de economie aan het Tinbergen Instituut. Ze duidt regelmatig de maatschappelijke en economische gevolgen van onder andere de pandemie, de oorlog in Europa en de energiecrisis, op televisie en in de krant, liefst in heldere en eenvoudige taal. Sandra Phlippen beschrijft haar vak als 'het begrijpen, maar ook het helpen oplossen van de maatschappelijke problemen van deze tijd'. Populisme en klimaatverandering zijn haar belangrijkste onderzoeksgebieden. Hoe vorm je de economie zó om dat de planeet leefbaar blijft en we elkaar tegelijkertijd niet de tent uitvechten?

- Op 14 augustus Dichter des Vaderlands **Lieke Marsman**. Lieke geldt als een van de meest gelauwerde en aansprekende dichters van haar generatie. In haar werk gaan het persoonlijke en politieke hand in hand. Ze volgt nauwgezet wat er in Den Haag en de rest van de wereld gebeurt en wordt geprezen om haar strijdvaardige deelname aan het politieke debat met poëtische middelen. In 2010 debuteerde ze met de dichtbundel *Wat ik mijzelf graag voorhoud*. Drie jaar later verscheen de bundel *De eerste letter* en in 2017 volgde haar roman *Het tegenovergestelde van een mens*. In 2018 verscheen *De volgende scan duurt vijf minuten*, gedichten en een essay over haar kankerdiagnose. Haar laatste bundel *In mijn mand* beschrijft de

waarde van het leven en de plek van de dood. Een jaar geleden is haar gezegd dat ze niet meer beter zal worden. "Ik dacht altijd dat je dan in een put zou zakken, maar het blijkt een heel landschap te zijn, waar ik al een jaar in rondzweef. Een landschap met hele mooie en hele lelijke dingen."

- Op 21 augustus **Raven van Dorst**, muzikant en televisiepresentator. *Raven van Dorst* groeide op als Ryanne van Dorst in een gezin met drie kinderen. Ryanne werd in de tweede klas van de middelbare school weggestuurd en verkaste naar de HAVO voor Muziek en Dans in Rotterdam. Als muzikant speelde en zong zij in verschillende bands als *Bad Candy* en *The Riplets* en *Anne Frank Zappa*, als alterego Elle Bandita solo, en tegenwoordig in de band *Dool*. In 2017 maakte Raven een vierdelige serie over gender en sekse voor BNNVARA, *Geslacht!* In de opening van dat programma vertelde zij geboren te zijn met een intersekseconditie, ook wel bekend als hermafroditisme. De mal van het vrouw-zijn heeft nooit gepast, zich ervan bevrijden was noodzaak, "Zo'n dokter in 1984 kan dan wel mijn tweeslachtige babylichaampje mutileren ('normaliseren' werd dat genoemd) naar dat van een meisje, maar hij had gewoon van me af moeten blijven... Ik wil de persoon zijn die ik had moeten zijn toen ik geboren werd, voordat er aan mij gesleuteld werd. Daar is namelijk helemaal niets mis mee."

*Volgens de overzichten die ik maandelijks naloop zijn er afgelopen weken duidelijk minder titels verschenen dan meestal. Uitgeverijen doen het in vakantietijd rustiger aan en dat maakt dat er meer aandacht kan zijn voor wat er wel verschijnt.

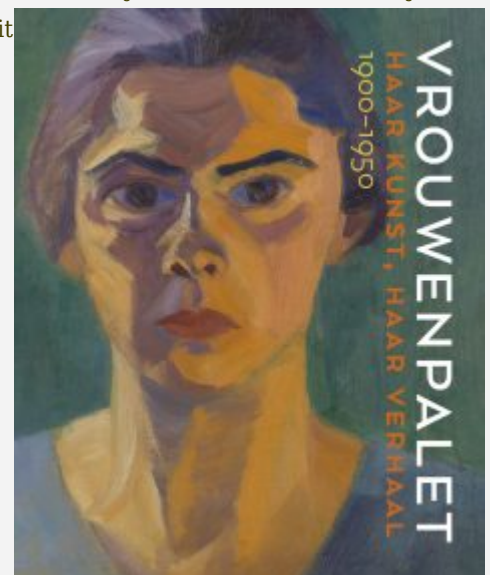
Hetzelfde geldt voor allerlei (literaire) activiteiten en veel mensen zijn de stad uit getrokken. Onder het kopje 'Activiteiten' (zie verderop) vind je daarom een aantal tentoonstellingen meest buiten de randstad. Een voorproefje:

Met de tentoonstelling '**Vrouwenpalet 1900-1950 haar kunst haar verhaal**' brengen Museum Drachten en Museum De Wieger in Deurne de komende tijd een ode aan vrouwelijke kunstenaars. het werk van vierentwintig vooruitstrevende vrouwelijke kunstenaars centraal. Te zien is hoe zij zich toeleiden op moderne stromingen zoals het expressionisme, kubisme, sociaal realisme, nieuwe zakelijkheid en abstract expressionisme. Daarnaast is er aandacht voor hun verhaal. Naar voren komt hoe deze vrouwen de durf hadden om zich te onderscheiden, hoe ze zich staande moesten houden in een door mannen gedomineerde kunstwereld en voor welke lastige keuzes zij kwamen te staan. Bij de tentoonstellingen is een uitgebreid activiteitenprogramma samengesteld en verschijnt een publicatie in samenwerking met uitgeverij Waanders. Half september wisselen De Wieger & Museum Dr8888 van werken en zijn ze een week dicht.

Meer info: <https://museumdrachten.nl/tentoonstelling/vrouwenpalet/> en <https://dewieger.nl>

Onlangs uitgebrachte titels

- Op de dag dat haar nieuwe roman ***Dame van de avond en het berouw van Benaro*** klaarligt bij de drukker, komt het bericht dat de Curaçaose schrijfster **Diana Lebacs** op 74-jarige leeftijd vrij onverwacht is overleden (11 juli). Op 14 april

mailde ze nog de laatste aanvulling door en meldde ze dat haar man Pacheco Domcassé op 22 maart dit jaar was gestorven. Haar afkomst is typerend voor het Nederlands koloniaal verleden: Diana Lebacs had een Curaçaos-Indonesische vader en een Surinaamse-Creoolse moeder, en schreef zowel in het Papiaments als in het Nederlands. Ze debuteerde in 1971 met de jeugdroman *Sherry, het begin van een begin*. Haar eerste roman voor volwassenen *De langste maand* kwam in 1994 uit. Pas in 2017 verscheen haar tweede volwassenen-roman *Duizend leugens bruidstaart*. En dan nu *Dame van de Avond en het Berouw van Benaro*. Het ademt de geest van de ontwikkeling van een volk dat sociaal-emotioneel diep getekend is door haar koloniale verleden én door haar eigen mensen, die dit verleden bewust of onbewust handhaven als een ijverige leerling die zijn meester overtreft; een volk dat een enorm helingsproces door moet maken, een proces dat vanwege de enorme uitdagingen

heel traag en moeizaam verloopt. Tegelijk is de roman een dystopische of futuristische literaire thriller, die zich afspeelt op het eiland Curaçao, een intrigerend en spannend verhaal, verweven met een amoreuze geschiedenis, een ontluikende en zinnelijke liefde.

Korte biografie over Diana

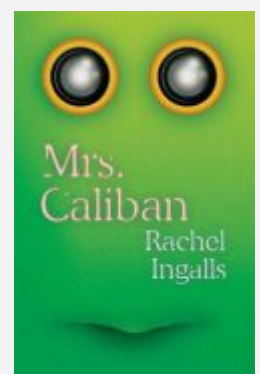
Lebacs: <https://nos.nl/artikel/2436469-curacaose-auteur-diana-lebacs-74-strijder-voor-het-papiaments-overleden>

- *Maryse Condé* is bij ons vooral bekend van haar historische epos over Afrika *Segou* en als winnares van de 'alternatieve' Nobelprijs voor de Literatuur'. In *Het evangelie van de nieuwe wereld* wil ze meegeven dat liefde en broederschap nog steeds de meest buitengewone en verlossende krachten van de mens zijn. Dat doet ze aan de hand van een pasgeboren kind dat op paasochtend op het stro ligt, tussen de hoeven van de ezel, die het met zijn adem verwarmde. Mevrouw Ballandra vindt het een wonder en een geschenk van God, en noemt hem Pascal. Zijn schoonheid is niet de enige oorzaak van de algehele nieuwsgierigheid; een hardnekkig gerucht won steeds meer terrein. Deze zaak was onnatuurlijk. Wat is Pascals missie? Is hij echt de zoon van God? Kan hij het lot van de mensen veranderen, hun leed verzachten en de wereld rechtvaardiger maken?

- *Bittere koffie* van *Simonetta Agnello Hornby* is in Italië een enorme bestseller en nu vertaald. Het verhaal gaat over Maria, die in het begin van de 20e eeuw opgroeit op Sicilië. Haar ouders zijn liberaal en voeden haar op tot een onafhankelijke persoonlijkheid. Maar als de rijke, veel oudere Pietro Sala om Maria's hand vraagt, zegt ze ja - uit een mengeling van nieuwsgierigheid en rede. Maar als die in zijn gokverslaving vervalt, realiseert Maria dat haar hart bij Giosuè ligt, die ze al jaren kent. Het is het begin van twintig jaar geheime liefde, die steeds gevaarlijker wordt. In een turbulente politieke tijd en een wereld vol armoede, maffia en corrupte elite, probeert Maria zichzelf moedig van de slaafse ondergeschiktheid, waarin de Siciliaanse vrouwen werden gedwongen te leven, te bevrijden,

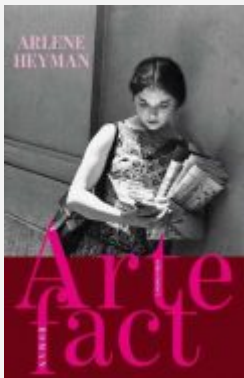
- De Amerikaans/Engelse schrijfster *Rachel Ingalls* overleed in 2019 kort nadat haar werk opnieuw in de belangstelling kwam te staan. Haar roman *Mrs. Caliban* uit 1982, nu in de Schwobserie vertaald uitgegeven, werd door de British Book Council uitgeroepen tot een van de twintig beste Amerikaanse romans sinds de Tweede Wereldoorlog, en wordt omschreven als een bitterzoete fabel, een subversief sprookje, net zo magisch als toen het voor het eerst verscheen. In een slaperige buitenwijk wijdt Dorothy zich aan het huishouden en wacht tot haar man thuiskomt. Romantiek is wel het laatste wat ze verwacht. Dan hoort ze een vreemde aankondiging op de radio over een monster dat zojuist is ontsnapt uit het Oceanografisch Onderzoeksinstituut. Hoe had ze ooit kunnen denken dat hij haar keuken binnen zou komen. Gespierd, gevoelig, seksueel aantrekkelijk, Larry de kikkvorsman is een openbaring en hun gepassioneerde affaire neemt Dorothy mee op een reis naar haar stoutste dromen.

- In **Meer dan je ooit zult weten** struint journaliste Cassie Bowman het internet af naar recente, sensationele misdaden en stuit op een artikel over Lore Rivera. In 1985 trouwde Lore Rivera met Andres Russo in Mexico City, terwijl ze al getrouwd was met Fabian Rivera in Laredo, Texas. Ze bleef tijdens haar carrière als internationaal bankier met beide mannen getrouwd, afwisselend in Laredo en Mexico; tot de waarheid aan het licht kwam, en de ene echtgenoot de andere vermoordde. Cassie is geïntrigeerd door de vrouw en haar dubbelleven. Waarom heeft ze het gedaan, hoe rechtvaardigde ze haar bedrog? Ze zoekt Lore op, maar hoe meer Cassie met Lore praat, hoe meer ze twijfelt aan het verhaal rondom de moord. Afwisselend verteld door Cassie en Lore schreef *Katie Gutierrez* een portret van twee heel verschillende vrouwen en tegelijkertijd een prachtig onderzoek naar huwelijk en moederschap en de onmogelijkheid iemand ooit echt te kennen.

- De Argentijnse schrijfster *Aurora Venturini* was 85 toen ze de boekenprijs Premio Nueva Novela ontving voor **De nichtjes**, dat ze anoniem had ingezonden. Eindelijk kreeg ze de erkenning waar ze naar verlangde, met dit excentrieke, fascinerende verhaal met even excentrieke en fascinerende personages. In de roman vertelt Yuna over haar monsterlijke familie van 'misbedeelden'. Yuna zelf is zwakbegaafd en haar jongere zus Betina is stom en ernstig lichamelijk en verstandelijk beperkt. Yuna groeit op in de jaren veertig in La Plata, bij Buenos Aires. Ze worstelt met een leerachterstand en doet haar best om met behulp van een woordenboek de taal beter onder de knie te krijgen. Het huis waarin ze opgroeit is er een zonder mannen, de vrouwen uit haar familie zijn allen beschadigd. Yuna probeert haar milieu, waarin misbruik en geweld aan de orde van de dag zijn, te begrijpen en te ontstijgen. Met een openhartige blik kijkt ze naar de wereld, haar vertelstem is ontwapenend, grappig, brutaal en onvergetelijk: zo trekt ze je haar kolkende wereld in.

- **Artefact** van de Amerikaanse *Arlene Heyman* speelt zich af in 1984: de 42-jarige professor Lottie Levinson doet complex onderzoek als biologe en gaat op in haar werk. Ze is gelukkig getrouwd met haar tweede echtgenoot Jake, met wie ze zich met liefde ontfermt over hun chaotische, samengestelde gezin. Maar Lottie heeft decennialang gevochten voor dit geluk. Ze groeide halverwege de 20e eeuw op in een conservatief milieu in hartje Amerika, een tijd en omgeving waarin de jonge Lottie zich onderscheidde door haar intelligentie en nieuwsgierigheid. Desondanks kwam ze als jonge twintiger vast te zitten in een uitzichtloos huwelijk. De roman volgt Lottie gedurende vier decennia vol maatschappelijke veranderingen, onrust en protesten in de Verenigde Staten: tijdens de periode van de Vietnamoorlog tot en met de tweede feministische golf worstelt ze zich door talloze barrières die het seksisme voor haar opwerpt.

- Met **Zuigertje** hoopt *Gwen van der Zwan* mensen een spiegel voor te houden. Het ligt niet ver van wat ze zelf heeft beleefd. In de Bijlmer worden Olivia en Levi verliefd op elkaar. Hij is daar opgegroeid, is vuilnisman en heeft schulden. Zij komt uit een rijk nest en is recentelijk naar het stadsdeel verhuisd om te gaan wonen in een gentrificatieproject. Ze komen uit tegengestelde werelden, maar Olivia begrijpt heus wel hoe het systeem in elkaar zit. Zij zal hun posities daarin, en vooral hem, wel even verbeteren. Als ze door de coronacrisis beiden in een uitkeringssituatie belanden, wordt Levi aan het werk gezet. Olivia valt onder een andere regeling en hoeft dat niet. Terwijl hij de stad schoonhoudt, besluit zij influencer te worden. Dat begint als een onschuldige ontdekkingsreis op sociale media, maar verandert snel in een ongecontroleerd streven naar aandacht, geld en op het internet overgerepresenteerde schoonheidsidealen. En langzamerhand beginnen de geliefden zich de vraag te stellen of houden van elkaar wel genoeg is om hun verschillen te overbruggen.

Poëzie

- **Diamant zonder r** is een dichtbundel van *Maria Barnas* waarin ze het leven van haar Poolse oma probeert te vangen. Die

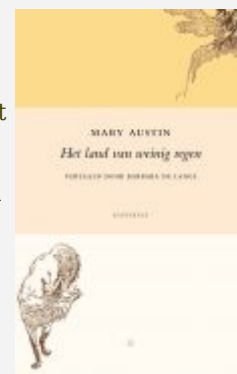
was als 17-jarig meisje naar Nederland gekomen, samen met haar zussen, omdat hun moeder, na het overlijden van hun vader in de Noord-Franse mijnen, niet meer voor hen kon zorgen. Ze schaamde zich voor haar afkomst, vertelde nooit over haar verleden en wilde zo Nederlands mogelijk overkomen. De geschiedenis over de Poolse oma is fragmentarisch en de gedichten in de bundel ook. Herinneringen spelen een belangrijke rol, die van Maria zelf, van haar moeder, haar tantes, ooms. Daardoorheen klinken stemmen uit de media, de wetenschap, volksverhalen. Flarden tekst vullen elkaar aan, overlappen soms, laten open plekken bestaan in het verhaal. In stukjes en beetjes ontstaat zo een portret van een oma. "Tussen de distels wijs je overlevingsnetels/ aan die je met blote handen plukt."

Interview met Maria Barnas over de bundel en haar

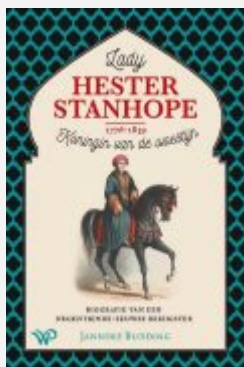
zoektocht: <https://www.trouw.nl/cultuur-media/dichter-maria-barnas-als-je-zmazonka-zegt-dan-krijgt-iedereen-toch-zin-in-roerei~bad7dab2/>

Verhalen

- In Nederland is **Het land van weinig regen** van *Mary Austin* een geheel onbekende klassieker. In de Verenigde Staten worden de verhalen uit 1903 gezien als de voorloper van de grote 20e-eeuwse Amerikaanse natuurschrijvers zoals Annie Dillard. In haar levendige beschrijvingen van het gebied dat tussen de hoge bergketens ten zuiden van Yosemite en Death Valley ligt, laat *Mary Austin* haar liefde voor het land en de zorgen voor de natuur en cultuur spreken. Ze was haar tijd ver vooruit en was van mening dat de mensheid om sociale harmonie te bereiken met de natuur moet samenwerken. De nog steeds bijzonder actuele verhalen gaan over de schadelijke invloeden van de mens op de natuur, waaronder het verspillen van weiden door grazende kuddes en de onophoudelijke winning van mineralen, die het land vernietigt. "Wonderschone ecologische woordkunst", schrijft de VPRO-gids.

Non-fictie

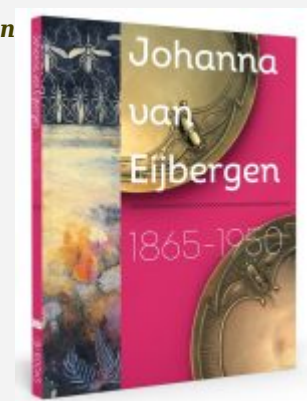

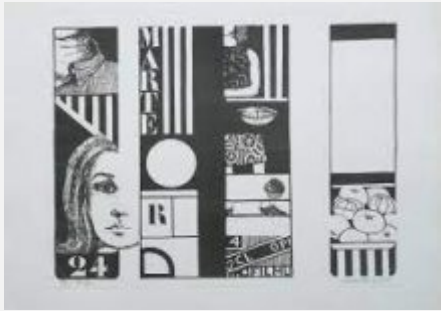
- **Lady Hester Stanhope (1776-1839), koningin van de woestijn** van *Janneke Budding* is de biografie van een 19e-eeuwse reizigster. Na enkele teleurstellende relaties slaat Lady Hester Stanhope, behorend tot de hoogste Britse kringen, aan het reizen. Via Turkije komt ze in Egypte, waar ze gekleed in Turkse mannenkleding wordt gefêteerd door de beruchte pasja Mohammed Ali. Ze trekt door woestijnen, bezoekt Palmyra en leidt een expeditie naar Ascalon (Asjkelon). Uiteindelijk vestigt zij zich in een voormalig klooster in Syrië. Daar haalt zij zich de vijandschap van Mohammed Ali op de hals, omdat ze de bevolking beschermt tegen zijn wreedheid en willekeur. De 'koningin van de woestijn' en 'leeuwin van de Levant' sterft arm en eenzaam in haar gedeeltelijk dichtgemetselde klooster.

Activiteiten niet in Utrecht en wel daarbuiten:

- In het Drents Museum is nog t/m 18 september de solotentoonstelling **Johanna van Eijbergen (1865-1950) - Markante Metaalkunstenaar** te zien. *Johanna van Eijbergen* was de enige vrouwelijke ontwerper van metaalkunst rond 1900 en bouwde in korte tijd een indrukwekkend oeuvre op als hoofdontwerper van de ateliers van metaalfabriek Dikkers & Co in Hengelo. Ze onderscheidde zich door de manier waarop ze gestileerde dier- en plantmotieven naadloos liet samengaan met geometrische vormen. Haar ontwerpen werden vervaardigd op vazen, schalen en veel andere voorwerpen in messing, koper en brons. De tentoonstelling laat een overzicht zien van haar werk. In drie nabijgelegen zalen wordt metaalkunst getoond van andere kunstenaars uit de collectie kunst 1885-1935. Op die manier wordt het werk van *Johanna van Eijbergen* in de context van haar tijd geplaatst.

Meer info: <https://drentsmuseum.nl/nl/tentoonstellingen/johanna-van-eijbergen-1865-1950>

- **Marte Röling** is beeldhouwer, schilder en ontwerper. Sinds de jaren '60 van de vorige eeuw is ze een boegbeeld van vrijheid en emancipatie, en staat ze bekend om haar grote sculpturen en schilderijen. Zo staat haar iconische *Dikke vette gouden vredesduif* permanent op het dak van Museum de Fundatie Zwolle. Nog t/m 28 augustus zijn in het museum een serie pas verworven litho's uit de jaren '60 en een aantal van haar kleurrijke portretten van Henk Jurriaans te zien.

Meer info: <https://www.museumdefundatie.nl/nl/marte-rling-4/>

- Het Bonnefantenmuseum in Maastricht presenteert de Indonesische

kunstenares **Melati Suryudarmo** als 1e winnaar

van de Bonnefanten Award for Contemporary Art (BACA). *Melati Suryudarmo* is een veelzijdige kunstenares, maar ze onderscheidt zich vooral met haar indringende performances. De titel van haar eerste grote solotentoonstelling in Nederland en Europa komt van haar gelijknamige twaalf uur durende performance ***I am a Ghost in My Own House***. Daarin verbrijzelt Suryudarmo met een stenen vijzel houtskool op een tafeltje tot stof. Ze put zichzelf uit, maar tegelijkertijd ook het energiepotentieel van de houtskool. Het symboliseert haar vermoedheid en de fysieke uitputting, die gepaard gaan met haar ontworteld zijn en met haar terugkeer naar Indonesië na een jarenlang verblijf in Duitsland.

Meer info: <https://www.bonnefanten.nl/nl/tentoonstellingen/melati-suryudarmo-i-am-a-ghost-in-my-own-house-baca>

- Deze zomer staan er negen beelden van **Barbara Hepworth** in de tuinen van het Rijksmuseum in Amsterdam. De Britse kunstenares wordt gezien als een belangrijke vernieuwer in de 20ste eeuw. Ze brak met tradities met haar abstracte sculpturen. De beeldentuin is gratis toegankelijk (t/m 23 oktober). Museum Belvédère in Heerenveen besteedt met ***Living the landscape*** (t/m 25 september) aandacht aan de kunstenaarskolonie St. Ives in Cornwall. *Barbara Hepworth* en haar echtgenoot Ben Nicholson speelden een centrale rol in dit wervelende, internationale kunstcentrum.

- Op uitnodiging van Rijksmuseum Twenthe heeft kunstenares en

fotografe **Elspeth Diederix** (1971) een nieuwe achtertuin ontworpen voor het museum. Vanwege de beschutte ligging tussen de bomen besloot ze dat de tuin voor een deel een echte schaduwtuin moest worden. Daarbij liet ze zich inspireren door de donkere, 17e-eeuwse bosgrond-stilleven uit de collectie van Rijksmuseum Twenthe. De schilders van deze zogenaamde 'sottobosco's' creëerden wonderlijke taferelen met vlinders en gekleurde bloemen die afsteken tegen de veelal donkere achtergronden. Daarnaast toont het museum ook nieuw fotowerk, waarvoor *Elspeth Diederix* zich eveneens liet inspireren door de mysterieuze sottobosco-schilderijen. Haar gefotografeerde stilleven van bloemen en planten worden, net als de bosgrond-schilderijen, gekenmerkt door een wonderlijk karakter. Door middel van standpunt, compositie en subtiele ingrepen geeft de fotografe de planten een surreële verschijningsvorm. T/m 11 september.

Meer info: <https://www.rijksmuseumtwenthe.nl/content/3046/nl/elspeth-diederix-sottobosco>

Bibliotheeknieuws:

- In augustus zal de bibliotheek open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen die wil komen rondkijken en/of boeken lenen en terugbrengen is van harte welkom.

- In september zullen de leesgroep en de poëziegroep weer aan een nieuw seizoen gaan beginnen. De plannen voor de leesgroep vind je hier: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/18/leesgroep-2022-2023/>

- Onze 'Utrecht 900 jaar'- pagina wordt langzaam verder uitgebouwd. Er verschijnen gaandeweg meer items en artikelen. Zie: <https://vrouwenbibliotheek.nl/utrecht-900-jaar/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Nastja's tranen van Natascha Wodin, *Dit is lust* van Mary Gaitskil, *Het lied van ooievaar en dromedaris* van Anjet Daanje, *Dijende gronden* van Anjet Daanje/Emilie Brontë, *Het atelier* van Sarah Hall, *Winterrecepten van het collectief* van Louise Glück,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/04/mijn-nachten-met-spinoza-door-els-moors/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/06/hier-zijn-leeuwen-door-katerina-poladjan/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/13/wij-zijn-licht-door-gerda-blees/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/22/hier-zijn-is-niet-de-bedoeling-door-lauranne-van-grinsven/>

De leenbijdrage voor 2022 is opnieuw vastgesteld op € 26,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken.

We hebben een **nieuw banknummer NL18 RABO 0366 0430 05** ten name van *Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2022'*. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 27 juli 2022

Juli nieuwsbrief

Beste leensters, leners en andere belangstellenden,

Het is zomer, en velen gaan op pad. Een paar heel verschillende suggesties voor als je ter plaatse toch in de buurt bent.

*De *Biënnale van Venetië* is een toonaangevende internationale kunstmanifestatie, de oudste, en wordt al sinds 1895 tweejaarlijks tijdens de zomermaanden in Venetië gehouden, van juni tot november. In de Giardini, een tuinencomplex/stadspark vind je het centrale paviljoen plus zo'n 30 kleinere paviljoens, allemaal in de loop van de tijd gebouwd door de verschillende deelnemende landen. Zo is er een Nederlands paviljoen uit 1954, dat is ontworpen door Gerrit Rietveld. Landen die geen eigen paviljoen hebben, brengen hun tentoonstelling onder in verschillende gebouwen verdeeld over de stad. Naast de afvaardiging van de deelnemende landen zelf, is er een samengestelde thematentoonstelling, die door een curator wordt verzorgd.

Dit jaar is de 59e editie en *Cecilia Alemani* is curator. Ze is de eerste Italiaanse vrouw die de Biënnale tentoonstelling mocht samenstellen, en 85% van de kunstenaars is vrouw. Als titel koos Cecilia ***The Milk of Dreams***, naar het boek van Leonora Carrington, waarin de surrealistische kunstenaress een magische wereld beschrijft én tekent, waarin het leven voortdurend opnieuw wordt bekeken door het prisma van de fantasie. Het is een wereld waarin iedereen kan veranderen, een andere vorm kan aannemen of een totaal ander wezen kan worden. In deze tijd roept dat vragen op als: Wat is leven en wat is het

verschil tussen plant en dier, mens en niet-mens? Wat is onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de aarde, anderen en andere levensvormen? En hoe zou het leven eruit zien zonder ons?

De tentoonstelling krijgt lovende recensies. Meer info: <https://www.labiennale.org/en/art/2022/59th-exhibition>

Melanie Bonajo vertegenwoordigt Nederland dit jaar. Ze presenteert een nieuwe video-installatie, *When the body says Yes*, die deel uitmaakt van een lopend onderzoek naar de huidige status van intimiteit in onze gecommmercialiseerde wereld. Mel daagt je uit om het lichaam opnieuw te erkennen en verkennen als middel voor connectie, intimiteit, aanraking en veiligheid. Je wordt meegevoerd in avonturen die alle zintuigen prikkelen; “feeling is a form of intelligence, think through touch”. De installatie wordt afgespeeld in een bijpassend weelderig kerkje, en dus niet het Rietveld-paviljoen.

Meer info: <https://www.mondriaanfonds.nl/activiteiten/biennale-van-venetie/>

* Het prachtig gelegen Deense museum Louisiana, vlak boven Kopenhagen, presenteert een grootschalige

overzichtstentoonstelling, **Diane Arbus: Photographs,**

1956-1971. De opvallende zwart-witfoto's van de beroemde

Amerikaanse fotografe Diane Arbus (1923-1971) zorgden voor een

revolutie in de portretkunst, door hun onderwerpen en hun stijl. In

en rond New York City selecteerde ze haar onderwerpen -

waaronder paren, kinderen, nudisten, families in de voorsteden,

circusartiesten en beroemdheden - vanwege hun bijzonderheid. Nog

steeds maakt de directe, confronterende blik van de mensen op haar

foto's indruk. “Ik zou graag iedereen willen fotograferen”, verklaarde

ze in 1960 in een brief aan een vriend. Diane Arbus wilde in levendig

detail een scala aan menselijke verschillen beschrijven, op een moment dat de visuele cultuur veel meer de nadruk legde op uniformiteit.

Meer info: <https://louisiana.dk/udstilling/diane-arbus/>

* In Barcelona is t/m 11 september een retrospectief te zien van de Spaanse kunstenaar **Teresa Lanceta. Tejer como código**

abierto (*Weven als een open bron*). **Teresa Lanceta Aragonés** (1951)

werkt met textiel, schildert, maakt video's en schrijft. Ze deed

onderzoek naar populaire textielkunst in Marokko, het werk van

vrouwen in de tabaksindustrie en het Spaanse tapijt van de vijftiende

eeuw. In de jaren zeventig begon ze te weven, waarbij ze als kunst

opvatte wat traditioneel als ambacht werd beschouwd. Ze raakte al

snel geïnteresseerd in vrouwelijke wevers, vooral Marokkaanse

vrouwen. In de loop van de tijd heeft ze meerder grote en bijzondere

projecten gedaan, met altijd als basis haar interesse in vrouwenwerk en in het bijzonder hun textieltradities. De

tentoonstelling in het Barcelona Museum of Contemporary Art, MACBA, is een reis door haar carrière van de jaren zeventig

tot nu via haar wandtapijten, schilderijen, doeken, geschriften, tekeningen en video's.

Meer info: <https://www.macba.cat/en/art-artists/artists/a-z/lanceta-teresa>

*Voor Nederlanders is **Karin Kneffel** waarschijnlijk een minder bekende naam, maar in Duitsland geldt zij als één van de

toonaangevende vertegenwoordigers van de Duitse hedendaagse

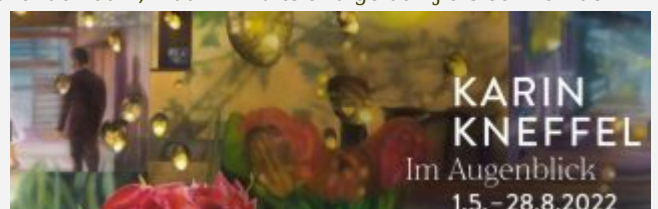
kunst. In het Max Ernst Museum in Brühl (tussen Keulen en

Bonn) is een mooi overzicht van haar werk te zien, **Karin**

Kneffel. Im Augenblick. Ruim 80 olieverfschilderijen en

aquarellen laten haar creatieve ontwikkeling zien vanaf 2004 tot

nu. Ze werd internationaal bekend met haar humoristische

dierenportretten, fruitstillevens op groot formaat en ambivalente interieurgezichten. In haar werk vloeien illusie en werkelijkheid, verleden en heden, objectiviteit en dromerige vervreemding in elkaar over en creëren een haast surrealistische beleving. Haar schilderijen zijn ontworpen met de grootste perfectie en hun uitstraling is bijna tastbaar, maar ook mysterieus en afstandelijk.

Meer info: https://maxernstmuseum.lvr.de/en/ausstellungen/vorschau/standardseite_17.html

*De hele zomer t/m 14 augustus worden er op allerlei 'paradijselijke' plekken in de provincie Friesland verhalen voorgelezen, elke dag een ander verhaal op een andere plek. Sinds 2019 is naast Utrecht ook Leeuwarden Unesco City of Literature, en zij organiseren deze 100 dagen-verhalen tijdens hun Arcadia-project onder de titel ". Nederlandse en internationale schrijvers zijn uitgenodigd om een verhaal te schrijven rondom hun voorstelling van het paradijs. Ruim de helft van de verhalen is door vrouwen geschreven. Een aantal die nog gaan komen: Albertina Soepboer, Mira Feticiu, Lotte Dondorp, Justine Le Clerq, Saskia de Coster, Sanneke van Hassel, Marga

Claus, Lauren Grof. De verhalen, o.a. van Gerda Blees, Annelies Verbeke en Joke Hermsen, zijn achteraf allemaal te beluisteren via de website.

Meer info en agenda: <https://www.leeuwardencityofliterature.nl/project/uitgesteldgeluk/>

*En in Amsterdam:

- Het Allard Pierson beheert het ontwerpersarchief van Irma Boom (1960). T/m 25 september is een selectie daaruit te zien in de tentoonstelling **Irma Boom: Book Manifest**. Niet het eindproduct maar het ontwerp- en productieproces staan centraal. Aan de hand van voorstadias van zeven projecten is haar werkwijze te volgen. Het gaat het om projecten van o.a. textielkunstenaar Sheila Hicks, chroniqueur Jennifer Butler, en modeconcern (Coco) Chanel. De voltooide, gedrukte werken zijn in video's te zien.

Meer

info: https://allardpierson.nl/events/irma-boom-book-manifest/?mc_cid=c6c9a00b7a&mc_eid=abd749ef32

- In de tentoonstelling **A Place of Our Own** staan de levens centraal van vier studentes in Tel Aviv, allen Palestijns én Israëliisch staatsburger. De Israëliische fotograaf **Iris Hassid** (1965) fotografeert de vier vrouwen sinds 2014 en praat met hen over hun ambities, vriendschappen, families en politiek-maatschappelijke betrokkenheid. T/m januari 2023 in het Joods (-Historisch) Museum

Meer info: <https://jck.nl/nl/tentoonstelling/iris-hassid>

Onlangs uitgebrachte titels

- Over **Gezelschap** van **Ali Smith**: "Een vrouw krijgt een onverwacht telefoontje van een voormalige studiegenote die haar vraagt een raadselachtige mededeling te ontcijferen, en van daaruit spint Smith een breder verhaal over eenzaamheid, toevlucht en vrijheid". " Een eigenzinnig, geniaal lockdownverhaal. (...) Het vijfde deel van Smiths seizoenskwartet (ook zelfstandig te lezen, MD) gaat heen en weer tussen lyrische visioenen, fabels en komedie, tussen geschiedenis en corona". "Sprankelend. (...) *Gezelschap* is, net als het leven zelf, rommelig, grappig, droef, prachtig en geheimzinnig". "Een schitterend, boeiend en knap portret van de wereld waarin we leven, gezien door de verleidelijkste en aardigste romanschrijfster die we ons kunnen voorstellen." Ik kan me al deze lovende uitspraken uit verschillende Britse kranten/tijdschriften over **Ali Smith** en *Gezelschap* heel goed voorstellen.

- *Elsa Morante* (1912-1985) was schrijfster, dichter en vertaalster, een monumentale naam in de naoorlogse Italiaanse literatuur. Ze schreef vier grootse romans, die deze jaren opnieuw uitgegeven worden. Deze maand verscheen **Leugens en tovernarij**, na meer dan 70 jaar nog steeds een ongeëvenaarde klassieker, een drie generaties omspannende familieroman waarin een jonge vrouw uit Zuid-Italië, haar afkomst uit de doeken doet aan de hand van de sprookjes en leugens die haar verwanten zichzelf en elkaar vertelden. Op basis van nagelaten brieven reconstrueert ze hoe haar grootouders elkaar leerden kennen en hoe haar ouders na moeizame amoureuze verwickelingen uiteindelijk tot elkaar kwamen. Een verhaal van gefnuikte dromen en bedrogen liefdes - van familieliefde en familiehaat.

- Als *Natascha Wodin* in 1992 naar Berlijn verhuist zoekt ze een werkster. Ze vindt een schuchtere vrouw uit Oekraïne, het geboorteland van haar moeder die in de Tweede Wereldoorlog als dwangarbeider naar Duitsland werd gedeporteerd. De schoonmaakster, Nastja, had in Oekraïne een goede baan als civiel ingenieur. Maar na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie verzandt haar land in chaos en economische malaise - ze ontvangt haar laatste salaris in de vorm van een zak rijst. Net als vele Oost-Europeanen zoekt Nastja haar heil in het herenigde Duitsland. Ze komt aan de kost als werkster, maar te laat realiseert ze zich dat haar toeristenvisum is verlopen. In de illegaliteit en de smerige wereld van de uitbuiting moet ze vechten voor haar bestaan. Voor Natascha Wodin is het alsof het lot haar weer inhaalt. In het heimwee van deze Oekraïense vrouw, met wie ze bevriend raakt, herkent ze het heimwee van haar moeder, die eraan onderdoor ging. Na jaren tekent ze Nastja's portret op in **Nastja's tranen**.

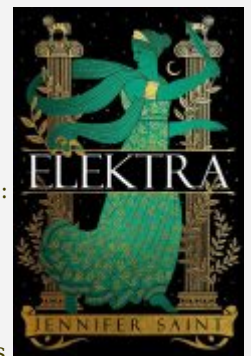

Natascha Wodin schreef eerder *Ergens in het duister*, *Ze kwam uit Mariepol*; *De glazen stad* en *Ooit leefde ik zijn wat ouder* en hebben we in de bieb.

- In **Waar de wind huist** schrijft *Samar Yazbek* over de uren waarin Ali zijn leven overdenkt tot op het moment dat hij met het leger in aanraking kwam en werd opgeroepen, of beter gezegd werd ingelijfd. Ali, een 19-jarige soldaat in het Syrische leger, ligt op de grond onder een grote boom. Hij droomt over een begrafenis, die van zichzelf? Is de vrouw die haar armen om de kist slaat zijn moeder? Wanneer hij weer bij bewustzijn komt, herinnert Ali zich de begrafenis van zijn broer, ongeveer een jaar geleden. Op hetzelfde moment realiseert hij zich dat hij gewond moet zijn geraakt door een bom die het leger eerder die dag per ongeluk liet vallen. De oorlog in Syrië is in de boeken van Samar Yazbek altijd aanwezig op de achtergrond, maar het hart van dit verhaal ligt bij de rijkdom en de schoonheid van de Alawitische cultuur.

- **Elektra** van *Jennifer Saint* gaat over drie vrouwen die verstrikt zijn in een eeuwenoude vloek. Als Clytemnestra met Agamemnon trouwt, negeert ze de verraderlijke geruchten over zijn familielijn, het Huis van Atreus. Maar wanneer haar zus door de roekeloze Paris naar Troje wordt gebracht en Agamemnon aan de vooravond van de Trojaanse oorlog Clytemnestra op de meest onvoorstelbare manier verraadt, moet zij wel de confrontatie aangaan met de vloek die hun familie al zo lang teistert. In Troje heeft prinses Cassandra de gave van profetie, maar ze draagt zelf ook een vloek met zich mee: niemand zal ooit geloven wat ze ziet. Wanneer haar wordt getoond wat er met haar geliefde stad zal gebeuren wanneer Agamemnon en zijn leger arriveren, is ze niet in staat om de tragedie te stoppen. Elektra, de jongste dochter van Clytemnestra en Agamemnon, wil alleen maar dat haar geliefde vader terugkeert van de oorlog. Maar kan ze ontsnappen aan de bloedige geschiedenis van haar familie, of is

ook haar lot verbonden met dood en geweld?

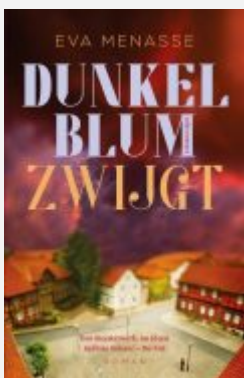
- **Het leek schoonheid** van *Teresa Ciabatti* wordt omschreven als 'een beklemmende roman over de destructieve kracht van schoonheid. "Haar eetstoornis, onvermogen zich werkelijk te binden en promiscuïteit zijn stukjes van een puzzel die Teresa Ciabatti met grote precisie legt. Zo slaagt de schrijfster er met deze bijzondere en fraaie roman [...] toch in empathie en zelfs sympathie te wekken voor haar beschadigde hoofdpersoon." De vertelster keert in het verhaal terug naar de schaamte die ze als puber voelde over haar eigen lichaam en haar moeder. De relatie met haar mooie hartsvriendin vormt daarbij een rode draad.

- In **Leonora in het ochtendlicht** van *Michaela Carter* is het 1937 als Leonora Carrington, een 20-jarige Britse vrouw die droomt van onafhankelijkheid, Max Ernst ontmoet, een oudere, getrouwde Duitse kunstenaar wiens surrealistische werk Europa in de ban houdt. Ze volgt hem naar Parijs, naar de bruisende wereld van ateliers en cafés waar de visionairs van de surrealistische beweging de conventionele benaderingen van kunst en leven uitdagen. Geïnspireerd door hun vrijheid begint Leonora te experimenteren met haar eigen schilderijen, vertaalt ze de Keltische verhalen uit haar jeugd naar het schilderslinnen en krijgt ze erkenning onder haar eigen naam. Het is een tijdperk van onbegrensde mogelijkheden - totdat de dreiging van de oorlog over Europa trekt en er krantenkoppen verschijnen waarin Max en de zijnen als 'entartet' worden bestempeld.

- Er was eens een beeldhouwer in het oude Griekenland die zijn droomvrouw schiep uit marmer. Een godin schenkt zijn meesterwerk het leven. Galatea blijkt echter geen gehoorzame echtgenote te zijn en houdt er een eigen mening op na, waarop Pygmalion haar opsluit. Uit liefde voor haar dochter, voor wie zij een beter leven wenst, zet Galatea alles op alles om hun vrijheid te verkrijgen. Pygmalions verhaal heeft miljoenen mensen door de eeuwen heen geraakt, en inspireerde onder andere de geliefde musical *My Fair Lady*. *Madeline Miller* schreef met **Galatea** een kort maar krachtig verhaal over de vrouw als object, dat voor deze uitgave mooi geïllustreerd werd door Ambra Garlaschi.

- In **Ooit waren er wolven** van *Charlotte McConagh* komt een vrouw naar Schotland om veertien grijze wolven in de afgelegen Hooglanden te herintroduceren. Als wetenschapper weet ze dat wilde dieren de enige redding zijn voor het verwoeste landschap. Als vrouw hoopt ze op een nieuwe start. Ze is niet meer wie ze was, veranderd en gesloten door het leed dat ze heeft gezien. Wanneer een boer dood wordt aangetroffen en een klopjacht op haar dieren begint, moet ze haar angsten onder ogen zien: is de wolf of de mens het beest in het bos? En zal ze ooit weer menselijk contact kunnen toelaten - of wordt ze verslonden door de wildernis die ze wil redden?

- In haar grootse nieuwe roman **Dunkelblum zwijgt** scheidt de bekroonde Oostenrijkse schrijfster *Eva Menasse* een duister historisch panorama aan de hand van een klein, benepen stadje dat steeds weer tot arena van de wereldpolitiek verwordt. Ze vertelt hoe de bewoners omgaan met een historische schuld, en over de wonden in het landschap en in de zielen van de mensen, die, anders dan de herinnering, niet verdwijnen. *Eva Menasse* ging dit epos schrijven omdat wilde weten hoe je dat doet, leven na een gruwelijke gebeurtenis. Het is grotendeels gebaseerd op het werkelijk bestaande Rechnitz waar in 1945 een wilde, grootscheepse executie plaats vond van 200 Joods-Hongaarse dwangarbeiders die aan de Sud-Ostwall bouwden. Ook dit gruwelijke kan ze alleen met humor opschrijven, vertelt ze in *Trouw*.

- Gedurende haar verblijf in de woning van de familie Frank op het Merwedeplein in Amsterdam, maakt schrijfster *Maha Hassan* kennis met Anne, onder meer door de foto's die ze aan de muur ziet hangen. Er ontstaat een wederzijdse verbondenheid tussen de twee vrouwen, niet in de laatste plaats door de overeenkomst tussen Annes verhaal (1942-44) en dat van Maha, zeventig jaar later. De Tweede Wereldoorlog en de opstand/ oorlog in Syrië, waarvoor Maha is gevlucht. Anne kruipt steeds meer onder de huid van de schrijfster. Ze zijn voortdurend met elkaar in gesprek in **Dromen over Anne Frank**.

Overige titels van deze maand:

- **De geur van een moeder** van *Lucia van den Brink* gaat over een vrouw als kind tot dertigjarige. Over wat onveilig opgroeien met je doet. Wat ervan achterblijft in jezelf.
- **Toen wij vogels waren** van *Ayanna Lloyd Banwo* uit Trinidad en Tobago: Een mooi verhaal waarin magie en wijsheid samenkomen op een eiland in de Caribische Zee,
- **Drie zomers** van *Margarita Liberaki* is een Griekse klassieker uit 1946; drie zussen wonen op het platteland tussen de weelderige natuur en worden verliefd op het leven.
- **De drie duifkes** van *Hilde Van Mieghem*: Drie temperamentvolle, mooie jonge vrouwen willen uitvliegen, dartelen en ontsnappen aan een schraal en zielloos leven.
- In **Niet geschikt voor publicatie** vertelt *Gabrielle la Rose* over 'een lieve jongen' die op het verkeerde pad terechtkomt; hoe verwarrend is de lijn tussen goed en fout.
- **Winter in Sokcho** van *Elisa Shua Dusapin* is een roman over een vissersstadje op de grens tussen Noord- en Zuid-Korea
- **Alles wat je hart begeert** van *Stephanie Schuster* is deel 1 van de Wondervrouwen-trilogie: Vier vrouwen vol dromen ontmoeten elkaar in een pittoresk dorpje in Beieren.
- **Bergen aan zee** van *Pauline Slot* gaat over een vrouw die worstelt met de liefde voor haar 'afwezige' man en hoe dat te combineren met haar eigen levenswensen.
- **Scheiden**, ooit vermist, is het heruitgegeven autobiografische meesterwerk van de Hongaars-Amerikaanse *Susan Taubes*; over allerlei vormen van scheiden.
- In **Een liefdeshuwelijk** van de Bengaals-Britse *Monica Ali* vraagt een jonge vrouw zich af wat ze eigenlijk in een relatie zoekt en wat een 'liefdeshuwelijk' inhoudt.

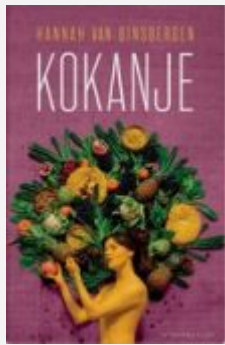
Poëzie

- De nieuwe poëziebundel van *Gerda Blees*, **Week**, draagt als ondertitel **Een zwangerschap in gedichten**. In de gedichten spreekt een moeder tot haar ongeboren kind. Buiten woelt de wereld, binnen in haar buik groeit het leven, dat blijdschap en mooie toekomstdromen brengt, maar ook angst, zorgen en ongemak. Met verwondering en zelfrelativering laat *Gerda Blees* zien hoe het aanstaande moederschap haar lichaam en leven verandert. Gedurende haar zwangerschap bleef ze schrijven:

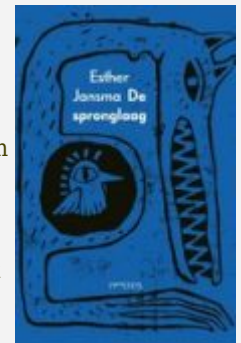

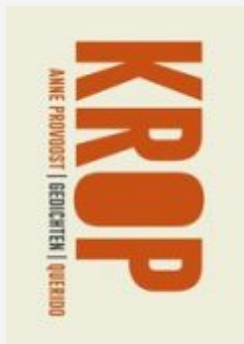
iedere week een gedicht. Het resultaat is het even komisch als kwetsbaar, even lichtvoetig als liefdevol.

- Het Land van Kokanje, ook wel bekend als Luilekkerland, is een sprookjesland van overvloed. Maar de weg erheen is lang en vol hindernissen, want hij voert dwars door ons dagelijks leven. Wanneer mensen worstelen om in leven te blijven, verzinnen ze hun eigen utopie. Geen spiritueel ideaal van wat het paradijs zou moeten zijn, maar een plek die past bij wat mensen willen. Waar de gebraden duiven je in de mond vliegen en de koeken aan de bomen groeien. In haar bundel **Kokanje** neemt *Hannah van Binsbergen* de wereldse geneugten serieus, en kiest voor behoefte en plezier. Overvloed is mogelijk, maar we moeten er wel voor vechten.

- **De spronglaag** is alweer (als ik goed geteld heb) de 13e dichtbundel van *Esther Jansma*. De bundel heeft trekken van een sprookje, vooral door de personen die er een rol in spelen. Er wordt een caleidoscopisch beeld geschetst van het opgroeien in een gezin waar kunst belangrijker werd gevonden dan mensen, wat tegenwoordig een disfunctioneel gezin genoemd zouden worden. Een toevallige passant vraagt de auteur om wat kleding en eten, en begint het verhaal te vertellen: "Ik groeide op in een piratenschip." Het is een delicaat netwerk van poëzie en proza, mishandeling en liefde, waarin ook Esther Jansma's eerdere teksten resoneren, wat een onverwacht licht op haar hele oeuvre werpt. "De crux is liefde en wij zijn de scherven daarvan."

- Anne Provoost schreef al eerder gedichten voor tijdschriften en literaire evenementen, nu is er haar eerste bundel **Krop**. "Het poëtisch schrijfproces verloopt anders dan bij mijn romans, want gedichten ontstaan in weerwil van mezelf. Ik ga niet zitten om ze te schrijven, ze bieden zich aan. Ik had al een tijdje last van cadans, een ritme van lettergrepen en woorden in mijn hoofd. Die cadans ging in de weg zitten van mijn schrijfproces, ik moest ervan af, zodat ik weer geconcentreerd aan mijn verhaal over mijn grootmoeder en de frontkinderen in de Westhoek kon werken. Er kwamen ineens zinnen met een ritme en met rijm. Het voelde een beetje als een krop, zoals de vergroeiing bij de duiven, iets wat eruit moest voor het zo dik zou worden dat het me zou verhinderen te slikken... Ik vind het mooi dat bij poëzie de betekenis nog niet 'toegedicht' is. De lezer krijgt zelf de kans om een eigen

interpretatie te geven. Wat ik kan zeggen is dat mijn kropgevoel volgens mij is ontstaan uit een voorgevoel van snel naderende ontreddeering.

- Schrijfster-spoken wordartiest **Babs Gons** zegt meestal waarop het staat, maar ze kijkt met een zekere mildheid en een groot gevoel van mededogen naar de mensheid. **Alles Wat Je Liefhebt Wordt Mooi** is een verzameling teksten die vaak ook weer gedichten zijn. Haar teksten leven en bewegen: gedichten monden uit in columns, een verhaal leest als een vers, continu vloeien vorm en inhoud in elkaar over. Babs Gons weet met haar warme observaties lezers te raken, of ze nu spreekt over de coronacrisis, over de stad, het (stief)ouderschap, over de schoonheid van het woord 'veerkracht', over zomerlichamen (of juist niet), over gastvrijheid, harten die breken en/of helen, over bijzondere ontmoetingen, zomaar op straat. Haar verbindende blik spreekt veel lezers aan.

Verhalen

- De bundel **Meneer en mevrouw God** van Margriet de Moor telt 16 verhalen, veelal korte schetsen, miniaturen. Verhalen die niet echt een samenhang hebben, ze gaan over 'kleine' en 'grote' onderwerpen, over Haydn, Mozart, een zelfportret van Judith Leyster en het Joodse bruidje van Rembrandt. Verhalen, waarin de wereld vaak mooier beschreven wordt dan die is. In het titelverhaal bespreken meneer en mevrouw God in de hemel de toekomst van de mens.

Non-fictie

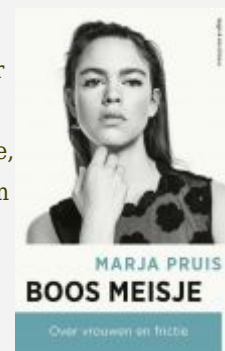
- **Lady Hester Stanhope (1776-1839), koningin van de woestijn** van Janneke Budding is de biografie van een 19e-eeuwse reizigster. Na enkele teleurstellende relaties slaat Lady Hester Stanhope, behorend tot de hoogste Britse kringen, aan het reizen. Via Turkije komt ze in Egypte, waar ze gekleed in Turkse mannenkleding wordt gefêteerd door de beruchte pasja Mohammed Ali. Ze trekt door woestijnen, bezoekt Palmyra en leidt een expeditie naar Ascalon (Asjkelon). Uiteindelijk vestigt zij zich in een voormalig klooster in Syrië. Daar haalt zij zich de vijandschap van Mohammed Ali op de hals, omdat ze de bevolking beschermt tegen zijn wreedheid en willekeur. De 'koningin van de woestijn' en 'leeuwin van de Levant' sterft arm en eenzaam in haar gedeeltelijk dichtgemetselde klooster.

- In **De buitenkant** vragen veertien vrouwen zich af welke rol het uiterlijk nu precies speelt of welke rol het zou moeten spelen. En ook al is elk verhaal anders, elk verhaal is herkenbaar. Het gaat over dik zijn, over het zoeken naar kleding, over blikken en opmerkingen en complimenten, over de niet altijd negatieve gevolgen van langdurige acne, over ouder worden, over de hoofddoek, over het beschermen van dochters, over gevechten en acceptatie. Over de meetlat die je als vrouw altijd bij je draagt. Met bijdragen van Dilara Bilgiç, Daan Borrel, Machteld van Gelder, Dalilla Hermans, Bregje Hofstede, Yvonne Kroonenberg, Anja Meulenbelt, Ileen Montijn, Anousha Nzume, Marja Pruis, Joyce Roodnat,

Xandra Schutte, Mieke van Stigt en Manon Uphoff, en samengesteld door Milou van Rossum.

- **Boos meisje** is een essay-bundel van Marja Pruis. Onbeschaamd erudiet en grappig heeft ze het over de hoekigheid van Rachel Cusk, over het vrouwenhaterige van Renate Rubinstein, het Arabisch van Sigrid Kaag en de arrogantie van haarzelf. In beeldende, bijtende observaties schrijft ze over misogynie, sociale pikordes, over het ideaalbeeld van de vrouw en de realiteit, over hoe schrijfster te zijn. Vrouwen hebben een onmogelijke opdracht in onze maatschappij: lief zijn, maar ook stoer; alleen niet té stoer, want dan ben je een boos meisje, die het hare er van denkt. Terwijl dat juist de leukste vrouwen zijn, vindt ze.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

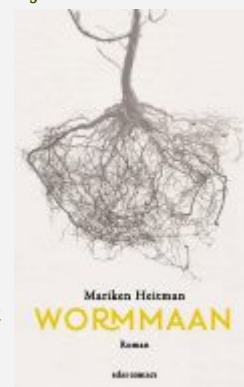
- T/m 30 oktober laat de Kunsthal in Rotterdam het werk zien van ruim honderd vrouwen die bepalend zijn of zijn geweest

voor 'design'. **Here we are** is een grootse en veelzijdige tentoonstelling van 120 jaar aan meubels, keramiek, glaswerk, juwelen, mode, grafische vormgeving en textiel. Uitgangspunt vormen bijzondere stukken uit de collectie van het Vitra Design Museum, een bijzonder vorm gegeven museum in het Zuid-Duitse Weil am Rhein. Van Bauhauspioniers en het ontwerp van

ruimtecapsule-interieurs, tot legendarische designklassiekers en vrouwen die op dit moment met hun duurzame innovaties hun vak hervormen. Pionierende vrouwen maakten hun legendarische ontwerpen in de schaduw van hun mannelijke collega's. Tegenwoordig verleggen vrouwen de grenzen van wat we 'design' noemen en voor wie het wordt gemaakt. Duurzaamheid en de nieuwste technologieën zijn hierin leidend. Meer info: <https://www.kunsthal.nl/nl/plan-je-bezoek/tentoonstellingen/hereweare/>

- De ILFU Boekenclub is op 4 juli gewijd aan *Wormmaan*, de roman waarmee **Mariken Heitman** de Libris Literatuur Prijs won. Het is een roman waarin natuur en cultuur tegen elkaar afgewogen worden en onze voorouders tot ons spreken. Hoofdpersonage Elke ziet een overeenkomst tussen de manier waarop zij een erwit probeert te cultiveren en de manier waarop de maatschappij haar op een bepaalde manier lijkt te willen vormen - een vorm waarin zij zich niet thuis voelt. Want als we alles categoriseren en proberen te vormen naar wat we denken dat het zou moeten zijn, blijft er dan niet een verschrompelde wereld over? En is die drang naar categorisering en identificering iets wat inherent is aan de mens? Over dit soort vragen kun je samen met *Mariken Heitman* praten tijdens de avond. Meer info: <https://ilfu.com/agenda/ilfu-boekenclub-wormmaan>

Bibliotheeknieuws:

- In juli zal de bibliotheek open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen die wil komen rondkijken en/of boeken lenen en terugbrengen is van harte welkom.

- In september zullen de leesgroep en de poëziegroep weer aan een nieuw seizoen gaan beginnen. Afgelopen maanden gaan de bijeenkomsten weer 'gewoon' door. De **leesgroep** zal 8 boeken gaan bespreken: 4 titels van Nederlandse schrijfsters (o.a. Lisa Weeda, Simone Atangana Bekono en Anjet Daanje) en 4 van niet-Nederlandse (o.a. Fran Ross en Laetitia Colombani). Komende dagen zal de lijst preciezer worden samengesteld. Als je belangstelling hebt, er zijn een paar plaatsen open en binnenkort zal de nieuwe lijst op onze website bekend gemaakt worden.

Meer info via info@vrouwenbibliotheek.nl

- Onze 'Utrecht 900 jaar' - pagina wordt langzaam verder uitgebouwd. Er verschijnen gaandeweg meer items en artikelen. Zie: <https://vrouwenbibliotheek.nl/utrecht-900-jaar/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

De biografie van de baarmoeder van Marlies Bongers en Corien van Zweden, *Oreo* van Fran Ross, *Hotel du Lac* van Anita Brookner, *Echte vrouwen beminnen anders* en een flink aantal andere giften.

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/10/niemand-zoals-ik-door-miriam-toews/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/15/broed-door-jackie-polzin/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/23/zee-nu-door-eva-meijer/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/26/werelden-uit-elkaar-door-julia-franck/>

*De **leenbijdrage voor 2022** is opnieuw vastgesteld op € 26,-.* Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken.

We hebben een **nieuw banknummer NL18 RABO 0366 0430 05** ten name van *Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2022'*. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 29 juni 2022